

Redovisning som skyddar en organisation är inte redovisning

En verksamhetschef kan intyga att verksamheten arbetar med rörelse utan att någon kan pröva det, för på den nivån finns inget barn. Den som stod på avdelningen kan. Det är skillnaden mellan att skydda sin rygg och att lämna besked.

DET KORTA SVARET

Vi ställde samma fråga på två nivåer. Uppifrån kom svar som inte går att motsäga. Nedifrån kom svar som går att pröva. **Skillnaden sitter inte i viljan att svara ärligt. Den sitter i vad en nivå över huvud taget kan veta.**

Samma fråga, två nivåer

Granskningen frågade kommunerna genom förvaltningen, därför att det är huvudmannen som bär kravet. Parallellt frågade vi pedagogerna direkt. Det var inte två undersökningar om olika saker. Det var samma sak sedd från två höjder.

NIVÅN	VAD DEN KAN SVARA PÅ	SVAR
Huvudmannen, genom förvaltningen	Vad som står i ett styrdokument, och vad som är beslutat	251
Pedagogen, på avdelningen	Vad som hände under en vanlig dag, i ett rum, med de barnen	1 229

251 bedömda kommuner. 1 229 pedagogsvar från 71 kommuner, insamlade 10 juni till 19 augusti 2026.

Uppifrån blev snittet 1,08 av 10, och 150 kommuner kunde inte visa en enda av de tio punkterna. Nedifrån svarade 61,1 procent av pedagogerna att de inte får konkret stöd från kommunens huvudman i rörelsefrågan, och 11,1 procent att de får det tydligt och regelbundet. Frågan löd: "Får du som pedagog konkret stöd från kommunens huvudman gällande rörelse i förskolan?" Svaren är pedagogernas egna och kommer från 71 kommuner, inte från ett urval som speglar landet.

De två bilderna motsäger inte varandra. De är samma bild. Det huvudmannen inte har skrivit ner är också det pedagogerna inte har fått.

Vad som händer när ingen har jämfört

I 45 av de 251 bedömda kommunerna motsäger kommunens eget svar något annat kommunen själv lämnat. Det handlar om 55 motsägelser i allt, och i 41 av dem är det ett dokument kommunen skickat in som säger något annat än svaret.

Det är inte lögn. En motsägelse av det här slaget uppstår när två personer svarar var för sig och **ingen har behövt lägga svaren intill varandra.**

5 av de 55 motsägelserna nämner rektorn, alltså en annan nivå än den som skrev svaret till oss. De är få, och vi säger det rakt ut — vi har inte hittat nivåglappet i kommun efter kommun. Men i de 5 fallen står det i kommunens egna ord, och då är det inte längre en teori om hur en organisation fungerar.

RITEÅ · PUNKT 7

Kvalitetsrapporten anger att alla rektorsområden bedömer målet som helt uppfyllt, samtidigt som en rektor i samma avsnitt anger att målkriterierna inte kunnat mätas eftersom dokumentation och observationer uteblev under höstterminen.

Sammanställningen säger att målet är helt uppfyllt. I samma avsnitt står att det inte gick att mäta.

FILIPSTAD · PUNKT 5

Förvaltningen svarar att kvalitetsredovisning om rörelse inte finns, medan ett senare svar från rektor anger 2018-2019 och att rörelse, motorik och hälsa är återkommande i verksamheten.

Förvaltningen svarar nej. Rektorn svarar ja.

HÅBO · PUNKT 6

Kommunen skriver i svaret på fråga 3 att uppföljningen följs upp av huvudmannen, men i svaren på fråga 2 och fråga 7 att svaret för rörelsemålen ligger på respektive rektor.

Två svar i samma brev lägger uppgiften på olika nivåer.

Tre av dem. Samtliga står sedan den 30 september på kommunens egen sida i granskningen, med kommunens eget svar intill. Ingen tjänsteperson namnges, varken här eller där.

Det första är det som visar hela saken. Båda uppgifterna är kommunens egna och står i samma handling — men den som läser sammanfattningen får veta att målet är uppfyllt, och bara den som läser vidare får veta att det inte gick att mäta.

Lagen säger att arbetet ska dokumenteras. Den säger inte av vem, och inte hur ofta.

SKOLLAGEN (2010:800) 4 KAP. 6 §, DOKUMENTATION.

"Det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska dokumenteras."

10 ord. Det är hela paragrafen. Lagen säger att arbetet ska dokumenteras — inte av vem, inte hur ofta och inte i vilken form. Att granskningen begärde dokumentationen, och att så många kommuner inte kunde visa någon, vilar på den meningen och på ingen annan.

Paragrafen intill är den som säger vem som ska vara med när kvalitetsarbetet görs, och den nämner uttryckligen både dem som arbetar i förskolan och barnens vårdnadshavare.

SKOLLAGEN (2010:800) 4 KAP. 4 §, ENHETSNIVÅ. LYDELSEN ENLIGT SFS 2018:1303, I KRAFT 1 JULI 2019.

"Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena."

Där står alltså redan att golvet och föräldrarna hör till arbetet. Granskningen bad inte om en ny rättighet, utan om den redovisning paragrafen förutsätter.

Skillnaden mellan att skydda sin rygg och att lämna besked

Ett svar från en nivå där det inte finns något barn kan bara handla om verksamheten. Det blir sant i samma stund det skrivs, och det går därför inte att pröva. Det är inte ohederligt. Det är vad som går att säga därifrån.

Ett svar från en avdelning handlar om en dag. Det kan ha fel. Det kan prövas. En pedagog som skriver att rörelsen blev av två gånger i förra veckan i stället för varje dag har lämnat ett besked som går att göra något med, och har samtidigt tagit en liten risk. **Det är vad en redovisning är.**

Hur orden ser ut i ett svar skrivet för att inte kunna ha fel gör A5. Den här delen säger något annat: det går inte att svara prövbart från en nivå som inte ser barnet.

VAD EN REDOVISNING INNEHÅLLER

Ett tal. Ett datum. Någon som tittat efter och skrivit vad den såg. Inget av de tre säger något om hur rörelsen ska gå till — det avgörs av dem som är i rummet. De tre säger bara om det blev av.

Citat ur Skollagen (2010:800) 4 kap. 6 §, dokumentation och ur Skollagen (2010:800) 4 kap. 4 §, enhetsnivå. Lydelsen enligt SFS 2018:1303, i kraft 1 juli 2019. Siffrorna gäller 251 bedömda kommuner, 55 motsägelser i 45 kommuner, varav 41 mot ett dokument kommunen själv skickat in och 5 som nämner rektorn, i 4 kommuner, samt de 1 229 enkätsvaren. Ingen tjänsteperson namnges.

Rättigheter. Granskningen får citeras fritt med källhänvisning till DNA TOMORROW Sverige. Tabeller, diagram och den underliggande kommundatabasen får inte återpubliceras i sin helhet eller till väsentlig del utan skriftligt medgivande. Databasen omfattas av katalogskydd enligt 49 § upphovsrättslagen. Kontakt: kommun@dna-tomorrow.se